

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Liiklusõnnetustest ühiskonnale põhjustatud kahjude määramine
-------------------------	--

Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5) või	x
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)	
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>	
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?	Jah (Ly Tamme, ly.tamme@transpordiamet.ee)
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>	Ei
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>	Ei

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoozne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Lähteandmed: Transpordiamet 70001490 Valge 4, Tallinn, 11413 Info@transpordiamet.ee +372 6201 200
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	Teelise 4, Tallinn, Harjumaa, 10916

3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus? <i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest</i>	Vastavalt Vabariigi Valitsuse seadusele § 61 lg 1 ja 2 on Transpordiamet ja Kliimaministeerium valitsemisala amet. Transpordiameti põhimääruse ³ § 4 lg 1 alusel on ameti üheks ülesandeks tingimuste loomine
---	--

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

² Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötledajad.

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023319>

<i>nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav. Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.</i>	ohutuks liiklemiseks ja § 4 lg 6 alusel osalemine oma tegevusvaldkonnaga seotud poliitika väljatöötamisel. Uuringu läbiviimise aluseks on 2008/96/EÜ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv maanteede infrastruktuuri ohutuse korraldamise kohta artikkel seitse punkt kaks. Selle kohustuse on Eesti üle võtnud määrusega "Teedevõrgu liiklusohutuse hindamise nõuded"⁴. Määruse § 1 lg 6 kohaselt korraldab Transpordiamet Eesti teedel toimunud liiklusõnnetuste keskmise kahju määra arvutamise ühiskonnale. Määr arvutatakse eraldi surmaga lõppenud liiklusõnnetuste, kerge vigastusega lõppenud liiklusõnnetuste ja raske vigastusega lõppenud liiklusõnnetuste kohta. Transpordiamet on liiklusõnnetuste andmekogu⁵ vastutav töötleja. Transpordiamet korraldab keskmise kahju määrade uuendamise vähemalt iga viie aasta tagant. Viimane avalikustatud uuring teostati 2012. aastal.
---	---

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmärgi ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

Uuringu eesmärk on välja arvutada ühiskonnale põhjustatud kahjude määrad aastatel 2023 – 2024 Eestis toimunud inimkannatanuga liiklusõnnetuste, neis hukkunu, invaliidistunu, raskesti ja kergesti vigastatu kohta. Samuti kujundada viie järgneva aasta (2025-2029) prognoos. Analüüsi käigus arvutatakse taotluse punktis 9.2 ja 9.3 toodud lähteandmete alusel:

- Liiklusõnnetuses hukkunust, invaliidistunud ja vigastatust ühiskonnale tekitatud kahju kannatanu kohta keskmiselt;
- 2023 – 2024 Eestis toimunud inimkannatanuga liiklusõnnetustest ühiskonnale tekitatud kogukahju;
- Liiklusõnnetuste kahju diferentseerimine hukkunute, invaliidistunute ja vigastatute soo ja vanuse järgi;
- Liiklusõnnetuste kahju diferentseerimine erinevate kululiikide lõikes (nt ravikulud, varakahju kompenseerimiskulud jt);
- Liiklusõnnetuste kahju diferentseerimine õnnetuse toimumise asukoha ja olustiku järgi (nt maakond, kohalik omavalitsus, asulaväline riigitee, kohalik maantee, asulasisene tänav, ilmastik, valge või pime aeg jt);
- Liiklusõnnetuste keskmise kahju diferentseerimine õnnetuse liigi ja õnnetuses osaleja rolli järgi.

Uuringu tulemust kasutatakse laiemalt poliitiliste mõjude hindamiseks ja erinevate liiklusohutust parandavate sekkumiste tasuvuse hindamiseks, näiteks prioriteetsete taristuehitusobjektide valiku

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/109122021005>

⁵ [Liiklusõnnetuse registreerimise, asjaolude väljaselgitamise ja arvestuse kord ning liiklusõnnetuste andmekogu pidamise põhimäärus–Riigi Teataja](#)

tegemiseks. Uuringu tulemus on esitatud agregeeritud andmetena, kasutatakse keskmistatud väärtusi ning isiku kaudne tuvastamine on välistatud.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Isiku tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine on vältimatult vajalik, sest see võimaldab täpset ja terviklikku analüüsi, mis on oluline liiklusõnnetustes tekitatava kahju määrade hindamiseks. Liiklusõnnetustes osalevate isikute tervisekahjude ja taastusravi vajaduse hindamine nõuab teavet konkreetsete juhtumite kohta. Isikuandmete alusel toimub liiklusõnnetuste, meditsiinikulude, varakahju ja töövõimetuskulude andmete sidumine õnnetusjuhtumitega taotlus punktis 9 toodud andmekoosseisus. Edasine analüüs ja põhijärelduste tegemine toimub anonüümsete andmetega. Koondandmete kasutamisel oleks keeruline hinnata erinevate liiklusõnnetuste liikide täpset mõju tekkivale kahjule (nt kergliikurijuhi ühesõidukiõnnetus vs mootorsõidukite kokkupõrge). Lisaks puuduks võimalus jälgida eri liiki kannatanute (nt jalakäija, jalgrattur, kergliikurijuhid) keskmistatud kahjukulusid ja taastumiskulusid ning sellega seotud kulutusi üksikasjalikult, mis on olulised tulemuse saavutamiseks.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Määruse "Teedevõrgu liiklusohutuse hindamise nõuded" § 1 lg 6 tulenevalt on Transpordiametil kohustus arvutada vähemalt iga viie aasta tagant Eesti teedel toimunud liiklusõnnetuste keskmise kahju määrad ühiskonnale. Viimane uuring teostati 2012. aastal ning sellest ajast on liikluspilt oluliselt muutunud. Juurde on lisandunud uusi liikleja gruppe (nt kergliikurid) ja kasvanud on oluliselt aktiivsete liikumisviiside kasutatavus. Lisaks on andmed muutunud kvaliteetsemaks, mis aitab uurida, kas liiklusõnnetustest Eesti ühiskonnale tekitavat kahju on võimalik kogutavate andmetega täpsemalt määrata. Seda kõike on vaja, et sihtida täpsemalt sekkumismeetmete valikut ja parandada eelarve optimeerimise tingimustes piiratud ressursside kasutatust. Samuti on andmed asendamatul sisendil liiklusohutusele avalduva mõju hindamiseks (<https://www.riigiteataja.ee/akt/109122021003>) ja tealaste investeeringu projektide tasuvusanalüüsidele.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Töödeldakse ainult neid isikuandmeid, mis on uuringu eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalikud. Isikuandmete alla kuuluvad isikukood, vanus liiklusõnnetuse toimumise ajal, sugu ja terviseandmed (ambulatoorse ja/või statsionaarse ravi pikkus, ravikulud, ajutine või püsiv töövõimetus (binaarne tunnus) ja töövõimetus (pikkus)). Andmeid, mis pole seotud uuringu eesmärkidega, ei koguta ega töödelda, mis vähendab andmesubjektide õiguste riske (st eriliigilisi isikuandmeid). Samuti rakendatakse rangeid tehnilisi ja organisatsioonilisi turvameetmeid, et kaitsta andmeid volitamata juurdepääsu, avalikustamise ja väärkasutuse eest. Näiteks andmete edastamiseks kasutatakse krüpteerimist. Kuni andmete ühendamiseni hoitakse andmeid majutatud serverites (mitte pilves), mis on kaitstud nimeliste juurdepääsudega (ligipääs tagatakse lisaks vaid andmeanalüütikule, kes analüüsiga tegeleb). Pärast ühendamist jätkub analüüs pseudonümiseeritud andmetega ja pseudonümiseerimise võtit ei säilitata. Isikuandmed

kustutatakse hiljemalt ühe kuu jooksul alates uuringu valmimisest.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?
Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis ⁶ asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Andmed edastatakse krüpteeritud kujul e-posti kaudu ning säilitatakse Transpordiameti ametisisesel võrgukettal, millel on piiratud ligipääs ning kõik toimingud logitakse. Isikuandmete töötlemiseks kasutatakse MS Excel programmi ja Tableau Prep ning Tableau Desktop rakendust.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

Töödeldakse isikute andmeid, kes on osalenud aastatel 2023 – 2024 Eestis toimunud liiklusõnnetustes ja kelle kohta on liiklusõnnetuse andmekogus olemas Eesti isikukood.

Valimi suurus 16.01.2025 seisuga on 6363 isikut, kes on osalenud aastatel 2023 – 2024 inimkannatanuga liiklusõnnetustes.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Perioodiks on 01.01.2023 - 31.12.2024.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailsetelt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

Andmed pärinevad Transpordiameti riiklikust liiklusõnnetuste andmekogust MALIS (<https://www.riha.ee/Infos%C3%BCsteemid/Vaata/malis>).

Juhtumi number, isikukood, aasta, kuu, päev, vanus, asula (jah/ei), tee tüüp, ilmastik, liiklusõnnetuse liik, maakond, omavalitsus, sugu, roll liikluses, hukkunu, vigastatu, osalenu, hukkunuid, vigastatuid, isikuid.

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

- Transpordiameti riiklik liiklusõnnetuste andmekogu MALIS (andmed loetletud punktis 9.2);
- Tervisekassa andmekogu KIRST (isikukood, raviarve, soodustusretsept ja töövõimetushüvitis);
- Eesti Liikluskindlustuse Fondi liikluskindlustuse register (Isikukood (osalenud isik), seotus juhtumiga, toimumise koht ja aeg, käsitus, kahjunõue, isikukahju kulu, asjakahju kulu, mittevahalise kahju kulu, võla alamliik, vigastuse olemasolu ja ravi tüüp);

⁶ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>. Kui kasutatava keskkonna server asub riigis, mis ei ole piisava andmekaitse tasemega, tuleb täita ka taotluse punkt 12. Edastamine tähendab ka isikuandmete hoidmist serveris.

- Sotsiaalkindlustusameti andmekogu SKAIS (veel täpsustub).

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Andmeandjaid on informeeritud.

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)?

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.

Uuringu eesmärgi saavutamiseks on vajalik töötada täpsete ja konkreetsete andmetega, mis võimaldavad juhtumite terviklikku analüüsi ja seoste loomist, mida pseudonümiseeritud andmete kasutamine ei võimaldaks. Vajalik on ühendada andmed erinevatest allikatest konkreetsete juhtumite analüüsimiseks. Pseudonümiseerimiseeritud andmete kasutamine võib sellisel juhul põhjustada probleeme, kuna keeruliseks võib osutuda kindlate juhtumite tuvastamine ja andmete õige sidumine. Peale andmete ühendamist kodeeritakse isikukood unikaalseks koodiks nii, et seda ei saa isikustatud kujule tagasi kodeerida ehk andmed on pseudonüümsed. Pseudonümiseerimise võtit ei säilitata.

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

Puudub.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

Kui erinevatest andmeallikatest on andmed ühendatud, siis toimub andmete pseudonümiseerimine. Pseudonümiseerimise võtit ei säilitata.

10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.

Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.

Kodeerimisel kustub isikukood ning säilitamise tähtaeg sõltub andmete laekumisest, kuid mitte hiljem kui 01.06.2025.

11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest? <i>Jah/ei</i>	Jah.
11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage⁷	Ei kohaldu.
11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.	Transpordiamet avaldab kodulehel enne uuringu algust uuringu teostamisest. Olemas on ka kontakt, kellega saab küsimuste korral ühendust võtta. Lisaks on olemas ka uuringu kirjeldus.
11.3. Kust on leitavad	https://transpordiamet.ee/

⁷ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

andmekaitsetingimused⁸?	
---	--

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse⁹ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	<i>Ei.</i>
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	<i>Ei kohaldu.</i>
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	<i>Ei kohaldu.</i>

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

Paula Puusaag
analüütik-projektijuht
liiklusohutuse osakond
Transpordiamet

/ allkirjastatud digitaalselt /
(allkirjastaja ees- ja perenimi)¹⁰

⁸ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

⁹ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

¹⁰ Taotluse saab allkirjastada vaid isik, kellel on vastava asutuse/ettevõtte esindusõigus või teda on volitatud taotlust esitama. Kui allkirjastaja on volitatud taotlust esitama, siis esitada volitust tõendav dokument (volikiri, leping vms).